

periódusok négyzetes alaprajzú lakógödre, egy korábbi faépület égett gerendalenyomatai kerültek elő.

Az ásatáson a PPKE BTK történelem és klasszika-filológia szakos hallgatói vettek részt.

KOVÁCS PÉTER

21. Baracs, Szitányi-dűlő

(Fejér megye) R, B, LT, A, Kk, Kú

2008. szeptember 26. és november 28. között végeztük el az M6 autópálya Dunaújváros–Szekszárd közötti szakaszára eső lelőhely (F-19 lh.) megelőző régészeti feltárását. Az előzetes terepbejárások során a területen egy kelta kori települést lokalizáltak.

Az ásatás megkezdése előtt a lelőhely területén, de főként az autópálya nyomvonalán kívül egy híd próbacölöpének megelőző régészeti feltárását végeztük el: összesen 403 m²-en. Nyolc objektum került elő, 1 badeni, illetve 2 bronzkori gödör, 2 kelta ház, 1 recens gödör korát lehetett pontosan meghatározni, a többi jelenség is az őskorra tehető.

Az egyik háznak bár csak a fele esett a feltárt területre, különlegességét az adja, hogy a ház padlóján 5 darab, egy kupacban lévő szövőszéknehezéket tártunk fel. A később előkerült házakhoz hasonlóan az objektum alján egy padlót találtunk.

A nyomvonalba eső lelőhely humuszolását DK-i sarkában kezdtük meg, innen egy kb. 10 m széles sávban mentünk végig a terület É-i határáig. A lelőhelyet továbbiakban É-D-i sávonként, a kisajátítási határig humuszoltuk tovább, összesen 9454 m²-en. Régészeti jelenségeket 4455 m²-en figyeltünk meg, az objektumok a lelőhely É-i végének a közelében csoportosultak.

A nyomvonalban 72 objektumot tártunk fel. A legkorábbi korszak a *badeni kultúrához* köthető, egy gödör képviselte ezt a korszakot. A bronzkorhoz köthető még egy gödör, a többi őskori objektum esetében nem tudunk pontosabb kelteztést megadni.

A következő fázis a *késő kelta korszakra* tehető, esetleg belenyúlik már a római császárkorba, összesen 32 objektumot tártunk fel ebből az időszakból. Főként házak (esetleg egy-két műhely) kerültek elő. Közös jellemzőjük, hogy az aljukon padló található, a felépítmény cölöplyukai vagy a két rövidebb fal közepén, vagy az egyik rövidebb fal és az épület közepén helyezkedtek el. Egyik épületben sem találtunk tüzelőberendezést, egyetlen kivétellel viszont ennek az objektumnak a pontos funkcióját nem sikerült tisztáznunk. A kelta korra keltezhető a terület É-i végénél előkerült kút is, kevés gödör is színesíti a képet. A leletanyagban nagy arányban található grafitos kerámia, az edények erősen profiláltak, többségében gyorskorongon készültek, de előfordul díszítetlen, seprűdíszes kerámia is.

Az *avar korszakban* ezen a helyen egy temető (10 sír) és egy kisebb település (31 objektum) feküdt. A település négyszögletes házakból állt, a tartószerkezetet az épületek rövidebb oldalainak közepén feltárt cölöplyukak

alján egy ágas-fás rendszerbe illeszthetjük. Fűtésre és sütésre a sarokban feltárt kisméretű kemencék utaltak, néhány esetben ezeket kőből építették fel, az alapanyagot a közeli, római kori maradványokból szerezhetők be. Belőlük hullámvonaldíszes kerámia és sütőharang került elő. A temetőben a sírok Ny–K-i tájolásúak voltak, többségük melléklet nélküli. A kelteztést a sírszerkezetre tett megfigyelések és egy csont túttartó alapján lehetett megállapítani.

A temető legkésőbbi régészeti korszakához tartozik egy ház, mely a késő középkor–kora újkor határára keltezhető, valószínű még a török betörés előtt használták. A ház háromszögű, egy rámpán lehetett lejutni a belsejébe. A középső helyiségben három tűzhelyet találtunk, egyik platnijában a közelben lévő római erőd bélyeges teguláit is beleépítették. Az objektumból festett kerámia, egy vaskolomp és egy faragott csont került elő. A lelőhelyről 9 objektum került elő, 12 objektum kelteztése kérdéses.

KISS CSABA KÁLMÁN

22. Battonya, Landesmann-dűlő

(Békés megye) B, Á

2008. április 23-án helyszíni szemlét végeztünk a Maros hordalékkúpjaiban található bronzkori földvárak területén.

A Május 1 TSz-nél indultunk É-nak. A térképen jelölt dűlő egyszer csak eltűnt. A rajzon „új dűlő” néven futó dűlő merőleges arra, amelyen bementünk. Itt párhuzamos csatornák vannak, a „Battonyai nagy csatorna” és a „4. mellékág” csatorna között van a sánc. Belső ívénel a Kollár-tanya romjai látszottak. Az „új dűlő” környékén, a belső sáncig igen sok bronzkori edénytöredék fordult elő, míg a belső sánc környékén néhány Árpád-kori edénytöredéket találtunk. A sánc a légi fotón jól látszott, míg a terepen alig. A területen kicsi napraforgó volt, jó látási viszonyok uralkodtak. A földvár K-i sávjában jártunk csak.

Munkatárs: Lichtenstein László.

RÓZSA ZOLTÁN

23. Bába, Öreg-hegy

(Tolna megye) B, LT

A 19. sz. óta ismert lelőhelyen 2008. május 6–16. között végeztünk négyzethálós leletgyűjtést, magnetométeres geofizikai felmérést és szondázó ásatást. A kutatást az OTKA NK 68824-es pályázat támogatta. Célunk a felszíni leletek alapján igen jelentős késő kelta településen vaskori objektumok azonosítása volt. A kutatásra a nagyrészt művelt szőlőparcellákból álló, legfelső öreg-hegyi plató déli részén, egy parlagon álló területen került sor. A négyzethálós leletgyűjtés és a magnetométeres geofizikai felmérés alapján kijelölt 4×3 m-es szondában az egykori szőlőtelepítést megelőző rigolározás miatt mindössze egyetlen vaskori gödröt tudtunk megfigyelni. A feltárást a homogén késő bronzkori rétegeket elérve abbahagytuk.